

Datum
2020-02-12
Vår referens
Mikael Kylsäter
Strateg
mikael.kylsater@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliearbete 2020-2030 STK-2019-1650

Sammanfattning

Miljönämnden har godkänt förslag till Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliearbete 2020–2030 och skickat det till kommunstyrelsen för godkännande. Syftet med handlingsplanen är att minska användningen av farliga kemiska ämnen och på så sätt minska Malmöbornas exponering för farliga ämnen genom åtgärder där Malmö stad har rådighet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliearbete 2020–2030.

Beslutsunderlag

- Bilaga 2. Sammanfattning av remissvar
- Tjänsteskrivelse miljönämnden
- Bilaga 6. Remissvar från förskolenämnden
- Bilaga 5. Remissvar från funktionsstödsnämnden
- Bilaga 4. Remissvar från fritidsnämnden
- Bilaga 3. Remissvar från arbetsmarknads- och socialnämnden
- Bilaga 19. Särskilt yttrande (MP) och (V) tekniska nämnden
- Bilaga 18. Remissvar från tekniska nämnden
- Bilaga 17. Remissvar från Sysav
- Bilaga 16. Särskilt yttrande (MP) servicenämnden
- Bilaga 15. Remissvar från servicenämnden
- Bilaga 14. Remissvar från stadskontoret
- Bilaga 13. Remissvar från stadsbyggnadsnämnden
- Bilaga 12. Remissvar från MKB
- Bilaga 11. Remissvar från kulturnämnden
- Bilaga 10. Remissvar från hälsa, vård- och omsorgsnämnden
- Bilaga 9. Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Bilaga 8. Reservation (MP) och särskilt yttrande (V) grundskolenämnden
- Bilaga 7. Remissvar från grundskolenämnden
- Bilaga 1. Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliearbete 2020-2030

- Miljönämnden beslut 191119 § 182 med Särskilt yttrande
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200224 Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliearbete 2020-2030

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-02-24

Kommunstyrelsen 2020-03-04

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden
 Fritidsnämnden
 Funktionsstödsnämnden
 Förskolenämnden
 Grundskolenämnden
 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
 Kulturnämnden
 Miljönämnden
 MKB Fastighets AB
 Parkering Malmö
 Servicenämnden
 Tekniska nämnden
 VA Syd

Ärendet

Miljönämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 november 2019 att godkänna Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliearbete 2020–2030 och skicka den till kommunstyrelsen för godkännande.

Denna handlingsplan är en fortsättning på Kemikalieplan med fokus på barn och unga 2017–2019 och uppdraget att ta fram handlingsplanen var en aktivitet i Handlingsplan för miljöprogrammet prioriterat arbete i Malmö stad 2015–2018. Handlingsplanen har under arbetets gång remissbehandlats vid två tillfällen, som förvaltningsremiss under hösten 2018 och som nämndsremiss hösten 2019.

Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliearbete 2020–2030

Syftet med handlingsplanen är att minska användningen av farliga kemiska ämnen och på så sätt minska Malmöbornas exponering för farliga ämnen genom åtgärder där Malmö stad har rådighet. Med rådighet menas här befogenhet att påverka. Malmö stad har bara rådighet inom vissa områden. Ett visst fokus kommer även fortsatt vara på barn och unga eftersom de är mer känsliga för farliga kemiska ämnen än vuxna.

Arbetet bidrar till Malmö stads miljömål, det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö samt FN:s globala hållbarhetsmål, främst mål 3 Hälsa och välbefinnande, mål 6 Rent vatten och sanitet, mål 12 Hållbar konsumtion och produktion och mål 14 Hav och marina resurser.

Handlingsplanen innehåller 25 konkreta åtgärder som syftar till att uppnå det övergripande målet för handlingsplanen. Åtgärderna berör områden som exempelvis kartläggning och utfasning av kemiska ämnen, lokalvård och bekämpningsmedel. För varje åtgärd anges vem ansvarar för

genomförandet och vilka som ska delta, när den ska genomföras, kostnad för genomförande, vem som ska finansiera samt nyckeltal för uppföljning.

Vad anser stadens nämnder och bolag om handlingsplanen?

Malmö stads nämnder och de kommunala bolag som yttrat sig om handlingsplanen är överlag positiva. Flera nämnder lyfter fram att handlingsplanen sätter upp relevanta åtaganden och är tydlig gällande ansvarsfördelning och kostnad för genomförandet.

Både förskole- och grundskolenämnden för dock fram frågor gällande byte av PVC-golv som föreslås i handlingsplanen. Nämnderna ställer sig positiva till att PVC-golv fasas ut, men har synpunkter kring att de miljövänliga alternativen inte är lika hållbara, att golvbyte ska göras som en del i det ordinarie underhållsarbetet och hur golvbytena ska finansieras.

Stadskontorets bedömning

Handlingsplanens utformning

Stadskontoret anser att förslaget är tydligt och pedagogiskt utformat vilket gör det lätt att som läsare orientera sig i dokumentet. I inledningen förklaras syftet med handlingsplanen samt hur det relaterar till andra mål och styrdokument, vilket är positivt. Det är vidare positivt att dokumentet innehåller ett avsnitt med budget och resurser eftersom det visar på vilka insatser som krävs för att nå målen. Dessutom är det bra att åtgärderna är tydligt ansvarsfördelade.

Processen för att utarbeta handlingsplanen

Stadskontoret upplever att det har varit en god arbetsprocess för att utarbeta detta förslag. Det har varit en tydlig organisering med styrgrupp och arbetsgrupper. Berörda förvaltningar och tjänstepersoner med rätt kompetens och mandat har deltagit i arbetet. Det är positivt att de som ansvarar för genomförandet av handlingsplanen har varit involverade i framtagandet av den. Det skapar förutsättningar för tidig förankring och därmed ett mer effektivt genomförande. Stadskontoret anser att arbetsprocessen är ett upplägg som kan användas och vidareutvecklas i liknande processer framöver.

Utvecklingsområden

Även om handlingsplanen är väl utformad och att arbetsprocessen varit bra finns det några utvecklingsområden som stadskontoret vill framföra som medskick inför liknande arbete framöver. Stadskontoret anser att följande områden kan utvecklas för att bidra till en ännu tydligare styrning och uppföljning.

Erfarenheter från tidigare arbete: Malmö stad hade under åren 2017–2019 en Kemikalieplan med fokus på barn och unga och föreliggande handlingsplan är tänkt att bredda och föra det arbetet vidare. I tjänsteskrivelsen från miljöförvaltningen står det att merparten av åtgärderna i Kemikalieplan med fokus på barn och unga kommer att uppfyllas, vilket såklart är positivt. Det hade dock varit önskvärt om en mer utförlig utvärdering av Kemikalieplan med fokus på barn och unga hade presenterats som visar på måluppfyllelse och lärdomar från arbetet. Utvärdering och reflektion är en viktig del i att vara en lärande organisation och för att vi ska kunna utforma vårt arbete framåt på rätt sätt.

Övergripande beskrivning av Malmöbornas exponering för farliga ämnen: Syftet med handlingsplanen är ”att minska användningen av farliga kemiska ämnen och på så sätt minska Malmöbornas exponering för farliga ämnen genom åtgärder där Malmö stad har rådighet”. I inledningen av handlingsplanen finns det några övergripande resonemang kring att vi omges av

ett stort antal kemikalier i vår vardag och att vi som kommun använder många kemiska ämnen i vår verksamhet. Det finns dock ingen beskrivning av i vilken omfattning och på vilket sätt Malmöborna utsetts för farliga kemiska ämnen i dag. Skiljer det sig mellan olika befolkningsgrupper? Hur ser det ut i kommunens olika verksamheter? Denna kunskap finns kanske inte tillgänglig, men det hade varit intressant att få ta del av en övergripande beskrivning av hur Malmöbornas exponering för farliga kemiska ämnen ser ut för att kunna bilda sig en bättre bild av problemet som vi försöker lösa genom denna handlingsplan.

Uppföljning av handlingsplanens övergripande mål: Som nämndes ovan är det övergripande målet för handlingsplanen att minska Malmöbornas exponering för farliga ämnen. Handlingsplanen är tydlig med hur genomförandet av åtgärderna kommer att följas upp, men inte om och i så fall hur uppföljningen av Malmöbornas exponering för farliga ämnen kommer att gå till. En sådan uppföljning kan såklart vara svår att genomföra, men om det hade varit möjligt hade det gett en bild av om Malmöbornas exponering för farliga ämnen hade minskat och om kommunens insatser på området haft effekt. Relaterat till det hade det även varit önskvärt om handlingsplanen på ett tydligare sätt hade visat på den tänkta kausala kopplingen mellan åtgärderna och det övergripande målet. Detta kan göras genom effektkedjor där man på ett schematiskt sätt visar kopplingen mellan konkreta åtgärder och övergripande mål.

Stadskontorets förslag

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner förslag till Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliarbete 2020–2030.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör